

BANKA HÜCUMLARINI DENEYSEL YAKLAŞIMLA ANLAMAK

Abdullah Akkuş
Sakarya Üniversitesi, Sosyal
Bilimler Enstitüsü, e-mail:
abdullah.akkus@org.sakarya.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0642-8759

DOI :10.47358/sentez.2020.15
Makale Türü : Araştırma
Gönderim Tarihi: 07.01.2021
Düzeltilme Tarihi: 12.02.2021
Kabul Tarihi: 05.03.2021

Bu makaleye atıfta bulunmak için:
Akkuş, A. (2021). Banka
Hücumlarını Deneysel Yaklaşımla
Anlamak. ETÜ Sentez İktisadi ve
İdari Bilimler Dergisi. Sayı: 3,
68-88.

 iThenticate®

Öz: Yaşanan bankacılık krizlerinin ekonomilere olumsuz etkileri göz önünde bulundurulduğunda, banka hücumları; bankacılık sektöründeki krizleri tetikleyen önemli nedenlerden biri haline gelmektedir. Banka hücumları mevduat sahiplerinin bankalardaki paralarını ihtiyaçları olmaksızın bir panik ortamında sistemden geri çekmeleri olarak tanımlanmaktadır. Kriz dönemlerinde, bankacılık sektöründeki risklerin minimize edilebilmesi için çeşitli politikaların geliştirilmesine ve risk kaynağının iyi bir şekilde analiz edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla banka hücumlarının anlaşılması için deneysel yaklaşımların önemi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada bireyler arası koordinasyon eksikliklerinin bir sonucu olan banka hücumlarını engellemek için koordinasyon problemlerinin nasıl çözülebileceğini anlamak amacı ile yaş aralığı 18 ile 53 arasında değişen 192 katılımcı ile bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonucunda mevduat sahiplerinin eğitim düzeylerinin yükselmesi ve az miktarda meblağın söz konusu olması durumunda bankalara hücumun azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca yaş ve gelir etkenleri ile banka hücumu davranışları arasında da anlamlı ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu analizin ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı ve kriz dönemlerinde çözüm önerileri ortaya çıkarabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal kriz, Bankacılık Sektörü, Banka Hücumları, Deneysel Yöntemler, Anket.

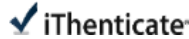
Jel Kodları: G01, G21

UNDERSTANDING BANK RUNS VIA AN EXPERIMENTAL APPROACH

Abdullah Akkus
Sakarya University Graduate School
of Social Sciences, e-mail:
abdullah.akkus@org.sakarya.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0642-8759

DOI : 10.47358/sentez.2020.15
Article Type : Research
Application Date: 01.07.2021
Revision Date: 02.12.2021
Admission Date: 03.05.2021

To cite this article:
Akkus, A. (2021). Understanding
Bank Runs Via an Experimental
Approach
ETU Synthesis Journal of Economic
and Administrative Sciences. Issue:
3, 68-88.

This article was checked by

Abstract: Considering the negative effects of the banking crises on the economies, bank attacks; It is becoming one of the important reasons triggering the crises in the banking sector. Bank offenses are defined as depositors' withdrawing their money from the system in a panic environment without any need. In times of crisis, it is necessary to develop various policies and to analyze the risk source well in order to minimize the risks in the banking sector. For this purpose, the importance of experimental approaches is emerging in understanding bank offenses. In this study, an application was carried out with 192 participants between the ages of 18 and 53 in order to understand how to solve coordination problems in order to prevent bank attacks, which are a result of lack of coordination between individuals. As a result of the implementation, it has been determined that if the education level of depositors increases and there is a small amount of money, the attack on banks decreases. In addition, a significant relationship was found between age and income factors and bank offensive behavior. It is thought that this analysis will contribute to future studies and may reveal solutions in times of crisis.

Keywords: Financial crisis, Banking Industry, Bank Runs, Experimental Methods, Survey.

Jel Classification : G01, G21

GİRİŞ

Ekonomi için lokomotif sayılabilecek bankacılık sektörünün etkin biçimde yönetilmesi ekonominin çarklarının problemsiz dönebilmesi için önem taşımaktadır. Finansal krizlerin bir türü olan bankacılık krizleri ülke ekonomileri üzerinde olumsuz etkiler yaratırken bankaların işlevsel faaliyetlerini etkilemektedir (Goldstein ve Turner, 1996).

Bankacılık krizleri ekonomi tarihinde sıkça rastlanan; gelişmiş ekonomiler de dahil olmak üzere sanayileşmede geçiş sürecinde bulunan tüm ülkelerde etkili olan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçlerde ekonomik dengelerin değişmesi ile bankacılık sektörünün ekonomik devinimlerden en çok etkilenen sektör olduğu görülmüştür. Bu durum ülke ekonomileri için bankacılık krizlerinin doğru değerlendirilmesinin önemini arttırmıştır (Barel vd., 2010).

Bankacılık krizi ile birlikte bankaların kredi ve ödemeler sisteminde yaşanan ciddi aksaklıklar sermaye akışının yurtdışına yönelmesine ve bankalara olan güvenin azalmasına neden olmaktadır (Demirgüç ve Detragiache, 1998). Bu durum bankalarda fon daralması ve güven sorunlarına yol açarak diğer bütün sektörler üzerinde de etkisini göstermektedir. Bankalarda meydana gelen bu durum tüketim ve yatırım harcamalarının da azalmasına yol açmakta ve ekonomilerdeki istikrarı olumsuz yönde etkilemektedir. Bankacılık sektöründeki istikrar aynı zamanda finansal anlamda sağlamlığın bir göstergesidir. Dolayısıyla kriz dönemlerinde, bankacılık sektöründeki risklerin minimize edilebilmesi için çeşitli politikaların geliştirilmesine ve risk kaynağının iyi bir şekilde analiz edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Altıntaş, 2004).

Önceki yıllarda yaşanan bankacılık krizleri incelendiğinde bankalardaki mevduatlarda meydana gelen ani ve aşırı çekilme durumlarının; sektördeki krizin en önemli tetikleyicilerinden biri olduğu görülmektedir. Bu durum bankacılık krizi tanımı dahilinde bankalara hucüm olarak ifade edilmektedir (Hoggarth, Reis ve Saporta, 1999). Bankacılık krizlerinin ekonomilere olumsuz etkilerinin azaltılması ve krizlerin önlenmesi için bankalara hücumların çok yönlü olarak ele alınmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı mevduat sahiplerinin hangi koşullar altında bankalardan paralarını çekme olasılıklarının arttığını ortaya koymaktır. Bu bağlamda anket yoluyla bir deney uygulanmıştır. Deneysel yöntemlerin finans alanında kullanılması son zamanlarda popüler bir bilimsel yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Banka hücumlarını konu alan pek çok uluslararası deneysel finans çalışması literatürde yer alsa da Türkçe literatürde bu çalışmaların eksikliği göze çarpmaktadır. Bu bağlamda makalenin Banka hücumlarına ilişkin Türkçe literatüre deneysel yöntemler kullanarak katkıda bulunmaktadır.

Bu amaçla çalışmada; bu kısa giriş bölümünden sonra banka hücumlarına ilişkin tarihsel literatür ikinci bölümde gözden geçirilmiştir. Üçüncü bölümde ampirik analize yer verilmiştir. Bu bölümde öncelikle veri toplama sürecinden bahsedilmiş, özet istatistikler verilmiş ve son olarak da lojistik regresyon sonuçları verilmiştir. Sonuç bölümünde ise çalışmanın ortaya çıkardığı sonuçlar var olan literatür ile ilgisi kurularak değerlendirilmiştir.

BANKA HÜCUMLARI

Mevduat sahiplerinin bankada tuttuğu mevduatlarını ani bir biçimde, güven endişesi ile bankalardan çektikleri durum; bankalara hücum olarak adlandırılmaktadır (Iyer ve Puri 2012). Bankadaki mevduatların güvenliği konusunda korku duyan para sahipleri yatırımlarını güvence altına almak amacı ile paralarını çektiklerinde banka krizleri ortaya çıkabilmektedir. Tarihsel ve güncel örnekler bankalara hücumun bankacılık krizlerinin en önemli sebeplerinden biri olduğunu göstermektedir. Banka hücumlarının gerçekleşmesi için çok sayıda mevduat sahibinin eş zamanlı olarak mevduatlarını bankalardan çekmesi gerekmektedir. Bu davranışın temelinde ise bankaların artık işlevlerini yerine getiremediği endişesi yer almaktadır. Bankaların temel işlevlerinin gerçekleşmesinden duyulan şüphe; zaman içinde mevduat sahipleri arasında yaygınlaşarak daha fazla mevduatın çekilmesine neden olmaktadır. Böylece bankaların likidite sorunu ile karşılaştığı ve kısa sürede ani banka iflaslarının gerçekleştiği tarihsel olarak görülmüştür.

Banka hücumlarının ilk örneklerinden biri 1866 yılında İngiltere’de Overend, Gurney ve Company firması demiryolu hammadde fiyatlarının zayıflamasıyla birlikte ortaya çıkmış İngiltere Merkez Bankasının yardımları reddetmesi sonucu yaşanan büyük panik mevduat sahiplerinin mevduatlarını toplu ve eş zamanlı olarak çekmesi ile sonuçlanmıştır (Flandreau, Ugolini, 2014).

1927 yılında ise, Japonya’da meydana gelen büyük Kanto depreminden sonra Japonya Merkez Bankası’nın genişlemiş bankalara ihraç etmiş olduğu iskontolu tahvilleri tahsil etmeyi teklif etmesi bir başka finansal krizi tetiklemiştir. Böylece, bu tahvillere sahip olan bankaların iflas edeceği yönündeki beklentiler, Japonya genelinde 37 bankanın iflasına neden olmuştur.

Banka hücumlarının en belirgin örneklerinin görüldüğü 1929 Ekonomik Buhranı’nda da bankaların yapılarındaki mali düzensizlikler ve riskli krediler hücumları tetikleyen en önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

1973 yılında Japon bankası olan Toyokawa Shinkin Bankası hakkında çıkan spekülasyonlar bankadaki mevduat sahiplerinin güvenlik korkusu nedeni ile mevduatlarını bankadan çekmelerine sebebiyet vermiştir (Spiegel ve Yamori, 2006). Bununla birlikte 1994’te İspanya’da Banco Espanol de Credito–Banesto’da, 1999 yılında Malezya’da, Malezya Merkez Bankası’nın ülkedeki en büyük finans kuruluşu olan MBF Finance Berhad’da, 2001 yılında Arjantin’de pek çok bankada; 2003 yılında Myanma Asia Wealth Bank ve Yoma Bank’ta, 2007 yılı Ağustos ayının başlarında Amerikan şirketi Country Financial’da, 2008 yılında, menkul kıymetler ve bankacılık firması olan Bear Sterns’te, 2009 yılında, Hollanda’daki DSB bankasında, banka hücumları gerçekleşmiş ve çoğunun sonucunda iflaslar gerçekleşmiştir.

Banka hücumlarının yapılan spekülasyonlardan etkilendiğinin en net örneklerinden biri olarak 2001 yılında Arjantin’de gerçekleşen ekonomik krizde banka hücumlarının gerçekleşmesinin ardından hücumların komşu ülke Uruguay’a da sıçraması ve iki ülkenin de krizden son derece olumsuz etkilenmesi gösterilebilir (McCandless, Gabrielli ve Rouillet, 2003).

2011 yılında İsveç bankaları Swedbank ve SEB arasında birtakım sorunlar olduğuna dair söylentiler ortaya atılmış ve bilgi twitter üzerinden hızla yayılmıştır. Bu söylenti ise mevduat sahiplerinin banka hesaplarını boşaltmaları ile sonuçlanmıştır. Yetkililerin durumu müşterilere

açıklamasının ardından durum normale dönmüştür. Benzer bir olarak olarak 2014 yılında Çin'de bir bankanın makul bir meblağın ödenmesini reddettiği söylentileri mevduat sahipleri arasında panik yaratmış ve pek çok kişi paralarını çekmek için bankaya akın etmiştir. Banka yetkililerinin müşterileri sakinleştirmek için broşürler dağıtması, televizyon ve radyo kanalı ile açıklamalar yapması gerekmiş ve kriz bu şekilde çözüme kavuşmuştur (Ruwitch, 2014).

Devam eden yıllarda da dünyanın farklı bölgelerinde banka hücumları yaşanmış; özellikle 2010'lu yıllarda iyice büyüyen geniş ve hızlı haberleşme ağları sayesinde bireyler arasında panik ortamının yayılması kolaylaşmıştır. Son olarak 2019'da, sosyal medya uygulaması olan Whatsapp üzerinden yayılan bir söylenti hızla yayılarak Birleşik Krallık'taki Metro Bank şubelerinde banka hücumunun yaşanmasına sebep olmuştur (Chapman, 2019).

Daha önce banka hücumlarına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde koşulların farklı amaçları, tasarımları ve sonuçları temsil ettiği görülmüştür. Küresel yaklaşımın benimsendiği Klos ve Sträter (2008)'e göre banka işlemlerinde geri çekilme kararları üzerinde eşik stratejilerinin kullanımının ve geri ödeme oranının önemi vurgulanmıştır.

AMPİRİK ANALİZ

Bu çalışmanın literatüre önemli katkılarından birisi de birincil kaynaklardan veri elde etmesidir. Bu bağlamda çalışmada bankalara hücumu anlamak için ekte yer alan anket hazırlanmıştır. Anket katılımcılara online yolla Google Formlar aracılığı ile uygulanmıştır.

Örneklem ve tanımsal göstergeler

Araştırmanın örnekleme, profesyonel finans deneyimi olmayan popülasyondan seçilen 192 katılımcıdan meydana gelmektedir. Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcılara dair demografik nitelikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Anket sonuçlarına göre 192 katılımcının %54,7'si 30-35 yaş aralığında bulunmaktadır. Ayrıca katılımcıların %1'i ortaokul, %3,1'i lise; %3,1'i ön lisans %60,4'ü lisans, %23,4'ü yüksek lisans ve %8,9'u doktora mezunu olduklarını ifade etmiştir. Bununla birlikte 192 katılımcıdan %74'ü erkek iken %26'sı kadındır.

Finansal karar verme süreci ile ilgili bu deneyde, bir bankada mevduat sahibi olduğu varsayımıyla 9 farklı senaryo karşısında katılımcıdan karar vermesi istenmektedir. Aşağıda ankette yer alan 9 farklı senaryo verilmiş olup bu ihtimaller karşısında katılımcıya "*Paramı bankada tutarım*" veya "*Paramı bankadan çekerim*" seçenekleri sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Nitelikleri

Cinsiyet	<i>frekans</i>	%
Kadın	50	26
Erkek	142	74
Yaş Aralığı	<i>frekans</i>	%
18-23	5	2,6
24-29	36	18,8
30-35	105	54,7
36-41	35	18,2
42-47	10	5,2
48-53	1	0,5
53 ve üzeri	-	-
Aylık Gelir	<i>frekans</i>	%
0-3000	23	12
3001-6000	42	21,9
6001-9000	96	50
9001-12000	23	12
12001-15000	5	2,6
15001 ve üzeri	3	1,6
Eğitim Durumu	<i>frekans</i>	%
İlkokul	-	-
Ortaokul	2	1
Lise	6	3,1
Ön Lisans	6	3,1
Lisans	116	60,4
Yüksek Lisans	45	23,4
Doktora	17	8,9
Toplam	192	100

Anket sorularının iç tutarlığını ölçmek için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Güvenirlik Katsayısı 0,920 olarak tespit edilmiştir. Bu da anketin iç tutarlığının istenen değerde olduğunu göstermektedir (Ercan ve Kan, 2004).

Tablo 2. Kullanılan Ankete Dair Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha (Güvenirlik Katsayısı)	Düzeltilmiş Değerler için Güvenirlik Katsayısı	N
0,920	0,920	9

Banka Hücumlarmı Deneysel Yaklaşımla Anlamak Anketi; katılımcılara mevduatları ile ilgili 9 farklı senaryo sunmaktadır. Bu senaryolar katılımcılara, diğer mevduat sahiplerinin paralarını bankada tutma ve çekme durumları ve bu iki durum sonucunda elde edilecek meblağları içermektedir. Her bir senaryoda katılımcı ve diğer mevduat sahibi için 4 farklı olasılık belirlenmiş ve bu olasılıklar halinde katılımcılardan “paramı çekerim” ya da “paramı çekmem” biçiminde yanıtlar alınmıştır.

Tablo 3. Değişkenlere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken	Gözlem Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Cinsiyet*	192	0,2604	0,440	0	1
Yaş**	192	3,062	0,853	1	6
Gelir***	192	2,760	1,005	1	6
Eğitim****	192	4,286	0,872	1	6
Senaryo 1*****	192	0,416	0,494	0	1
Senaryo 2*****	192	0,510	0,501	0	1
Senaryo 3*****	192	0,578	0,495	0	1
Senaryo 4*****	192	0,385	0,487966	0	1
Senaryo 5*****	192	0,453	0,499	0	1
Senaryo 6*****	192	0,515	0,501	0	1
Senaryo 7*****	192	0,427	0,495	0	1
Senaryo 8*****	192	0,546	0,499	0	1
Senaryo 8*****	192	0,5983	0,491	0	1
Senaryo 9*****	192	0,260	0,440	0	1

Notlar: *0=erkek, 1=kadın

**1=18-23, 2=24-29, 3=30-35, 4=36-41, 5=42-47, 6=48-53

***1=0-3000, 2=3001-6000, 3=6001-9000, 4=9001-12000, 5=12001 ve üzeri

****1=ortaokul, 2=lise, 3=ön lisans, 4=lisans, 5=yüksek lisans, 6=doktora

*****0=paramı bankadan çekmem, 1=paramı bankadan çekerim

Bu bölümde araştırma sürecinde uygulanan “Banka Hücumlarnını Deneysel Yaklaşımlla Anlamak Anketi”nden elde edilen verilerden ortaya çıkan sonuçlar ortaya konulmuştur. Araştırmada ilk olarak çalışma grubunda yer alan katılımcıların ankette yer alan senaryolara verdikleri cevapların aritmetik ortalama ve standart sapma değeri hesaplanarak, minimum ve maksimum değeri de içeren sonuçlar Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 4. Farklı Senaryolarda Verilen Cevapların Sıklık Analizleri

Değişken	F	%
Senaryo 1		
Paramı bankadan çekirim	80	41,7
Paramı bankadan çekmem	112	58,3
Senaryo 2		
Paramı bankadan çekirim	98	51
Paramı bankadan çekmem	94	49
Senaryo 3		
Paramı bankadan çekirim	111	57,8
Paramı bankadan çekmem	81	42,2
Senaryo 4		
Paramı bankadan çekirim	74	38,5
Paramı bankadan çekmem	118	61,5
Senaryo 5		
Paramı bankadan çekirim	87	45,3
Paramı bankadan çekmem	105	54,7
Senaryo 6		
Paramı bankadan çekirim	99	51,6
Paramı bankadan çekmem	93	48,4
Senaryo 7		
Paramı bankadan çekirim	82	42,7
Paramı bankadan çekmem	110	57,3
Senaryo 8		
Paramı bankadan çekirim	105	54,7
Paramı bankadan çekmem	87	45,3
Senaryo 9		
Paramı bankadan çekirim	115	59,9
Paramı bankadan çekmem	77	40,1

Anket sonucu elde edilen verilerin gözlenme sıklıkları Tablo 4’te sunulmuştur. Senaryoların sıklık analizleri incelendiğinde, birinci senaryoya %41,7 “çekirim” %58,3 “çekmem” cevabı verildiği, ikinci senaryoya %51 “çekirim” %49 “çekmem” cevabı verildiği; üçüncü senaryoya %57,8 “çekirim” %42,2 “çekmem” şeklinde cevap verildiği; dördüncü senaryoya %38,5 “çekirim” %61,5 “çekmem” cevabı verildiği; beşinci senaryoya %45,3 “çekirim” %54,7 “çekmem” cevabı verildiği; altıncı senaryoya %51,6 “çekirim” %48,4 “çekmem” cevabı verildiği; yedinci senaryoya

%42,7 “çekerim” %57,3 “çekmem” şeklinde; sekizinci senaryoya %54,7 “çekerim” %45,3 “çekmem” şeklinde cevap verildiği; son senaryoya ise %59,9 “çekerim” %40,1 “çekmem” şeklinde cevap verildiği görülmektedir.

Tablo 5. Pearson Korelasyon Testi Sonuçları

	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S 8	S 9	
Cinsiyet	1									
Yaş	,141 ,051	1								
Gelir	,344** ,000	,341** ,000	1							
Eğitim	,141 ,051	-,087 ,228	-,240** ,001	1						
S 1	-,092 ,203	-,124 ,086	-,118 ,104	1						
S 2	-,084 ,249	-,011 ,883	-,182* ,012	-,227** ,002	1					
S 3	,026 ,717	,185* ,010	-,038 ,603	-,112 ,123	,598** ,000	1				
S 4	-,080 ,271	-,080 ,269	-,083 ,255	-,047 ,519	,655** ,000	,438** ,000	1			
S 5	-,087 ,229	-,031 ,665	-,144* ,046	-,217** ,002	,546** ,000	,703** ,000	,526** ,000	1		
S 6	-,090 ,215	,027 ,712	-,143* ,048	-,175* ,015	,587** ,000	,656** ,000	,670** ,000	,757** ,000	1	
S 7	-,080 ,267	-,073 ,317	-,175* ,015	-,151* ,036	,552** ,000	,503** ,000	,549** ,000	,504** ,000	,437** ,000	
S 8	-,104 ,153	,019 ,792	-,148* ,041	-,216** ,003	,472** ,000	,699** ,000	,578** ,000	,398** ,000	,639** ,000	,541** ,000
S 9	-,120 ,098	,090 ,216	-,144* ,047	-,196** ,006	,433** ,000	,538** ,000	,657** ,000	,386** ,000	,632** ,000	,556** ,000

Not: ** p<0,01 anlamlılık seviyesinde anlamlılığı temsil etmektedir.
* p<0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlılığı temsil etmektedir.

Çalışmada kullanılan değişkenler arasında Pearson Korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan korelasyon testinin sonuçları Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tabloya göre demografik değişkenlerden gelir düzeyi ve eğitim düzeyiyle; 2,6,7,8,9 nolu senaryolar arasında istatistiksel açıdan anlamlı negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Senaryo 3 ile yaş arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($r_{(192)} = ,185, p < 0,05$). Senaryo 5 ve Senaryo 6 ile eğitim düzeyi arasında ise anlamlı negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır ($r_{(192)} = -,217, p < 0,01, r_{(192)} = -,175, p < 0,05$).

Regresyon analizi

Online ortamda uygulanan anket formu ile elde edilen veriler analiz edilmek üzere STATA programına aktarılmıştır. Analiz sürecinde tanımlayıcı istatistiklere ilaveten Lojistik Regresyon yönteminden faydalanılmıştır.

Tablo 6 Lojistik Resresyon Sonuçları

	durum 1	durum 2	durum 3	durum 4	durum 5	durum 6	durum 7	durum 8	durum 9
Cinsiyet	-0,14	0,592	0,899	-0,341	0,0701	-0,013	0,592	-0,539	-0,882
	-0,817	-0,395	-0,152	-0,529	-0,923	-0,985	-0,322	-0,39	-0,139
Yaş	0,459	-0,072	-0,967*	0,154	0,172	-0,018	0,274	-0,075	-0,307
	-0,165	-0,86	-0,011	-0,582	-0,688	-0,966	-0,44	-0,823	-0,351
Gelir Durum	-0,163	0,487	-0,159	-0,181	0,13	0,0205	0,27	-0,15	0,0323
	-0,552	-0,165	-0,612	-0,468	-0,713	-0,953	-0,366	-0,649	-0,915
Eğitim Durumu	-0,694*	-0,584	-0,433	-0,052	0,314	0,125	0,218	0,0364	0,32
	-0,017	-0,096	-0,205	-0,841	-0,407	-0,747	-0,491	-0,911	-0,291
durum1		2,43***	-0,412	2,12***	-0,552	1,513*	1,277*	-0,211	-0,054
		0,000	-0,548	0,000	-0,499	-0,033	-0,049	-0,772	-0,943
durum2	2,65***		1,121	0,0819	1,517*	0,583	-0,177	2,27**	-0,225
	0,00		-0,093	-0,904	-0,031	-0,445	-0,79	-0,001	-0,76
durum3	-0,236	1,192		0,715	0,561	2,16**	0,747	0,642	1,62**
	-0,74	-0,063		-0,274	-0,436	-0,004	-0,241	-0,304	-0,007
durum4	2,08***	0,505	0,782		1,041	0,776	1,78**	-0,553	0,134
	0,00	-0,443	-0,19		-0,126	-0,28	-0,002	-0,415	-0,827
durum5	-0,499	1,560*	0,406	1,1		3,65***	0,328	1,609*	-1,462
	-0,517	-0,018	-0,564	-0,083		0,000	-0,64	-0,017	-0,06
durum6	1,808*	0,26	2,13**	0,502	3,59***		-1,489	-0,704	2,64***
	-0,019	-0,725	-0,002	-0,466	0,000		-0,058	-0,349	-0,001
durum7	1,195	-0,117	0,899	1,79**	0,325	-1,456		2,50***	1,84**

	-0,065	-0,862	-0,183	-0,002	-0,669	-0,072		0.000	-0,005
durum8	-0,291	2.37***	0,751	-1,286	1.98**	-0,493	2.68***		1.285*
	-0,712	0.00	-0,223	-0,079	-0,007	-0,551	0.000		-0,034
durum9	0,0391	-0,072	1.86**	-0,052	-1,345	2.46**	1.652*	1,163	
	-0,957	-0,917	-0,002	-0,937	-0,104	-0,002	-0,012	-0,066	
sabit	-1,713	-7.57**	1,8	-2,6	-6.47**	-5.038*	-6.8***	-2,168	-2,457
	-0,325	-0,001	-0,296	-0,092	-0,004	-0,031	0.000	-0,224	-0,149
N	192	192	192	192	192	192	192	192	192

Not: Katsayı tahminlerinin altlarındaki rakamlar prob değerini göstermektedir.

* p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Tablo 6'da yer alan bulgulara ilişkin regresyon sonuçları incelendiğinde demografik faktörlerden yaş gelir ve eğitim durumu değişkenlerinin ile 1, 2 ve 3 numaralı senaryolarda deneklerin seçimlerini anlamlı bir şekilde etkilediğine dair bulgular elde gözlemlenmektedir. Buna göre 1 ve 2 numaralı senaryolarda (durum1 ve durum2); eğitim seviyesi ve bankadan mevduatı bankadan çekme olasılığı arasında negatif yönlü ve istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu göze çarpmaktadır. Birinci senaryoda eğitim seviyesi ve bankadan mevduatı çekme olasılığı arasında %5 seviyesinde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkarken, ikinci senaryoda %10 seviyesinde istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda birinci ve ikinci senaryolarda eğitim seviyesi yükseldikçe katılımcıların bankadan paralarını çekme yönelimlerinin azaldığı görülmektedir. Bu durumda eğitim seviyesi yüksek deneklerin eğitim seviyesi düşük deneklerle karşılaştırıldığında daha az panik güdüsüyle hareket ettiklerini, sürü davranışı izlemekten daha uzak olduklarına dair bulgular elde ettiğimizi söylemek mümkündür. İlk iki regresyonda elde edilen bu istatistiki olarak anlamlı ve negatif ilişki sayesinde ortaya basit bir politika önerisi de sunabilmemiz mümkün olmaktadır. Buna göre finansal istikrarın sağlanmasında toplumlardaki eğitim seviyesinin önemli rol oynadığı ortaya konulmuştur. Toplumlar da eğitim seviyesinin artması sayesinde banka hücumlarının görülme sıklığını dolaylı olarak düşürebilecektir.

Ayrıca yaş değişkeninin 3 numaralı senaryoda elde edilen katsayı tahmini %5 seviyesinde istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. YAŞ değişkeninin negatif ve istatistiki olarak anlamlı katsayısı deneklerin yaşı arttıkça bankadan mevduatlarını çekme olasılıklarının azaldığına dair ampirik kanıt olarak değerlendirilebilir. Bu sonuca göre insanlar yaş adıkça panik güdüsü ile işlem yapma olasılıklarının azalması nedeniyle bankadan mevduatlarını çekme olasılıkları azalmaktadır. Bu bulgu aslında daha yaşlı nüfusa sahip ülkelerde ortalama olarak daha az banka hücumlarının görülmesinin nedenini açıklayabilmektedir. Yaş ve gelir seviyesi dışındaki diğer demografik değişkenler olan cinsiyet ve gelir durumu ile bankadan mevduatı çekme olasılığı arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin varlığı kanıtlanamamıştır. Buna göre bireylerin cinsiyeti ve gelir seviyeleri bankadan bir panik anında mevduatlarını geri çekme olasılıklarını etkilememektedir.

Bununla beraber Tablo 6'da farklı senaryolar arasında bağımlı değişken olan bankadan mevduatı çekme olasılığı arasında istatistiki olarak anlamlı ve pozitif ilişkilerin varlığı göze çarpmaktadır. Buna göre bir denek herhangi bir senaryoda bankadan mevduatlarını çekmeyi

tercih etmişse büyük ihtimalle diğer senaryolarda da bankadan paralarını çekmeyi tercih etmektedir. Bizim çalışmamızda deneklerin sıklıktan ve doğru cevaplar vermesini sağlamak adına açıklayıcı değişken sayısının düşük tutulması gerekmektedir.

literatürde yer alan deneysel çalışmalarda çalışmalarda farklı motivasyon çeşitlerinin varlığı göze çarpmaktadır. Pek çok deneyde deneklerin maddi kazançlar elde etmesi sağlanarak sorulan sorulara daha gerçekçi cevaplar vermeleri sağlanmıştır. Elimizdeki maddi imkanların yetersizliği nedeniyle deneklere her hangibir ödül ya da motivasyon vaat etmeden elde ettiğimiz sonuçlar bu bağlamda deneklerin gerçek reaksiyonlarını ölçmekten uzak olabilir. Çalışmanın sonuçları değerlendirilirken tüm bu faktörler beraberce değerlendirilmelidir.

SONUÇ

Bankadaki mevduatlarının güvenliğine dair endişeleri olan mevduat sahipleri yatırımlarını güvence altına alma isteğiyle paralarını panik davranışı ile çektiklerinde banka hücumları ortaya çıkabilmektedir. Banka hücumları, bankacılık krizlerine sebep olabilmeleri ve mevcut ekonomi üzerinde olumsuz bir etki yaratmaları nedeniyle, bankacılık araştırmalarında nedenleri ayrıntılı bir şekilde ele alınması gereken bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmada deneysel bir yaklaşımla mevduat sahiplerinin hangi senaryolarda bankadan mevduatlarını daha çok çekme eğiliminde oldukları ve demografik faktörlerin bankadan mevduatı çekme davranışını ne yönde etkilediği incelenmektedir.

Çalışmamızın öncelikli sonuçlarında mevduat sahiplerinin mevduatlarını çekme olasılıklarının 1,5,7 ve 9. senaryolarda daha düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda en düşük meblağlardan bahsedilen ve riskin düşük bir meblağ üzerinden değerlendirildiği senaryo 1 örneğinde hesap sahiplerinin; paralarını bankada tutmaya daha çok eğilim gösterdikleri şeklinde yorum yapmamız mümkündür. 5 ve 7 numaralı senaryolar da mevduat sahiplerinin düşük oranda paralarını çekmeyi tercih ettikleri durumları ifade etmektedir. Bu durumda yapılan uygulama sonucunda mevduat sahiplerinin meblağ ile ilgili olarak risk durumlarını değerlendirerek karar verdikleri sonucuna ulaşmak mümkündür. Ayrıca aynı iki senaryoda katılımcıların paralarını bankadan çekme kararları ile yaş ve gelir durumları arasında anlamlı ilişki bulunduğu da görülmüştür. Deneklerin mevduatlarını bankadan çekme olasılıklarının en düşük olduğu senaryo 9. Senaryodur. Senaryo 9 ve senaryo 1 arasındaki sıklık düzeyi farkı incelendiğinde mevduat sahiplerinin risk altında olan meblağ arttıkça mevduatlarını bankadan çekme eğilimlerinin arttığı tespit edilmiştir. Banka hücumları; Diamond ve Dybyig(1983)'in tanımında tek bir nedene bağlı olmayan, mevduat sahibi bireylerin irrasyonel davranışlar sergilemesinin sonucu olarak oluşan panik ortamındaki ani değişimdir. Bu çalışmada da çalışma grubuna hesaplarını yönetirken paralarını çekme ve çekmeme kararlarında aldıkları maddi riskin belirtildiği senaryolar sunulmuştur. En yüksek meblağlarda kayıp ve kazancın bahsedildiği senaryo, katılımcıların paralarını çekme davranışını en sık tercih ettiği senaryo olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte en düşük 'paramı çekerim' eğilimi gösterilen senaryolardan biri olan senaryo 1 ise kazanç ve kayıp yönlerinden en düşük tutarın yer aldığı senaryodur. Bu iki senaryonun sonuçları incelendiğinde karar verme sürecinde söz edilen tutar ile parayı çekme davranışının görülme sıklığı arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Deneklerin bankadan mevduatlarını çekip çekmeme kararlarına göre şekillenen bir bağımlı değişkene ilaveten demografik özellikler olarak yaş, eğitim düzeyi, cinsiyet ve gelir düzeyi

bağımsız değişken olarak analize dahil edilmiştir. Değişkenler arasında ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile değerlendirilmiştir. Senaryolardan bazıları ile değişkenler arasında korelasyon olduğu görülmüştür. Gelir düzeyi ve eğitim düzeyiyle; senaryo 2,6,7,8,9 arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Senaryo 3 ile yaş arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönlü bir ilişki mevcuttur ($r(192) = ,185, p < 0,05$). Senaryo 5 ve Senaryo 6 ile eğitim düzeyi arasında ise anlamlı negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır ($r(192) = -,217, p < 0,01$, $r(192) = -,175, p < 0,05$).

Yapılan lojistik regresyon sonuçları eğitim düzeyi demografik değişkenler arasında bireylerin bankadan mevduatlarını çekme olasılıklarını etkileyen bir değişken olduğuna dair kanıtlar sunmaktadır. Bu sonuca göre eğitim durumu yükseldikçe bankadan mevduatı çekme olasılığı azalmaktadır. Eğer banka hücumlarını engelleyerek finansal istikrar sağlanmak isteniyorsa eğitim düzeyinin artmasının iyi bir politika olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Kiss, Lara ve García (2014)'ya göre deneklerin birbirlerinin seçimlerini görebildikleri senaryolarda sonuçların anlamlı derecede değiştiği gözlemlenmektedir. Mevduat sahibinin diğer mevduat sahiplerinin eylemlerini ancak ağa bağlı olduğu durumda gözlemleyebilir ve hücumun önlenmesi için ikinci mevduat sahibinin ilk mevduat sahibinin eylemini gözlemleyebilir olması gerekmektedir.

Bu çalışmanın ölçüm aracında ise belirlenen senaryolar mevduat sahibine yalnızca ihtimallerin açıklandığı ve meblağların değiştirildiği biçimde sunulmuştur. Araştırmaya katılan katılımcıların cevaplarına göre karar verme eğilimlerinin senaryolardaki meblağlar değişse de büyük bir farklılık göstermediği yapılan analizler sonucunda tespit edilmiştir.

Bu araştırma dokuz farklı senaryoda “paramı bankadan çekerim” ve “paramı bankadan çekmem” yanıtlarının alınabildiği *Banka Hücumlarını Deneysel Yaklaşımla Anlamak Anketi* ile gerçekleştirilmiştir. Aynı konu üzerine çalışma yapmak isteyen akademisyenlere farklı senaryolar kullanarak çalışmalarını önerilebilir. Bu senaryolarda bankaya dair bilgilerin, spekülasyon ve istikrar gibi etmenler ile çeşitlendirildiği bir ölçek hazırlanarak karar verme sürecine dış faktörlerin etkisinin araştırılması sağlanabilir. Araştırmanın demografik değişkenleri arasında meslek grubu, medeni durum gibi eklemeler yapılarak bu niteliklerin de banka hücumu davranışındaki etkisi gözlemlenebilir.

KAYNAKLAR

- Altıntaş, H. (2004). Bankacılık Krizleri, Nedenleri Ve Ekonomik Maliyetleri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(22), 39-61.
- Chapman, B. (2019). Metro Bank Says Customers' Money Safe After Whatsapp Rumour Sparks Panic. *Independent*. (13 May 2019).
- Demirgüç, A., & Detragiache, E. (1998). The Determinants Of Banking Crises: Evidence From Developed And Developing Countries. *IMF Staff Papers*, 45(1), 81-109.
- Diamond, D. W., ve Dybvig, P. H. (1983). Bank Runs, Deposit Insurance, And Liquidity. *Journal Of Political Economy*, 91(3), 401-419.

- Flandreau, M., ve Ugolini, S. (2014). The crisis of 1866. *British Financial Crises Since 1825*. Ed. Nicholas Dimsdale, Anthony Hotson. Oxford University Press. 76-92.
- Hoggart, G., Reis, R., ve Saporta, V. (2003). Cost Of Banking System Stability: Some Empirical Evidence. *Bank Of England, Working Paper*.
- Kiss, H. J., Rodriguez-Lara, I., ve Rosa-García, A. (2014). Do Social Networks Prevent Or Promote Bank Runs?. *Journal Of Economic Behavior & Organization*, 101, 87-99.
- Kurtuluş, K. (2010). *Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Mccandless, G., Gabrielli, M., ve Rouillet, M. (2013). Determining The Causes of Bank Runs in Argentina During The Crisis of 2001. *Revista De Análisis Económico*, 18(1), 87-102.
- Porter, K. T. (2011). *Stuffing The Mattress: An Experiment on Risk and Bank Runs*. College Of William and Mary W&M Scholarworks.
- Ruwitch, J. (26 Mart 2014). How Rumor Sparked Panic and Three-Day Bank Run In Chinese City. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-china-banking-idUSBREA2P02H20140326> (Erişim: 13 Kasım 2020)
- Spiegel, M., ve Yamori, N. (2006). *Determinants of voluntary bank disclosure: evidence from Japanese Shinkin banks*. In Japan's Great Stagnation: Financial and Monetary Policy Lessons for Advanced Economies (Cesifo Seminar) (pp. 103-127). Cambridge, MA: The MIT Press.
- Yaldız-Hanedar, E. (2020) A Literature Review for Experimental Studies of Bank Runs, *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, 4(1) 141-152.

EK- 1 Uygulanan Anket Metni

Sayın Katılımcı;

Bu anket formu, “Bankalara Hücum” konusuna yönelik gerçekleştirilen bir yüksek lisans tez çalışmasında veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen veriler, bilimsel amacı dışında “KESİNLİKLE KULLANILMAYACAK” tır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

SÖZ KONUSU ARAŞTIRMAYA KENDİ İSTEĞİMLE, HİÇBİR BASKI VE TELKİN OLMASIZIN KATILMAYI;

Kabul Ediyorum:

Cinsiyetiniz: Erkek (...)	Kadın (...)	Aylık Gelir Düzeyiniz	Eğitim Düzeyiniz
Yaşınız			
18-23 (...)		0-3000 (...)	İlkokul
24-29 (...)		3001-6000 (...)	Ortaokul
30-35 (...)		6001-9000 (...)	Lise
36-41 (...)		9001-12000 (...)	Ön Lisans
42-47 (...)		12001-15000 (...)	Lisans
48-53 (...)		15001 ve üzeri (...)	Yüksek Lisans
53 ve üzeri (...)			Doktora

Finansal karar verme süreci ile ilgili bu deneyde, bir bankada mevduat sahibi olduğunuz varsayımıyla karar vermeniz istenmektedir. Bankada sizden başka bir müşteri daha bulunmaktadır. Yapılan deneyde rastgele bir mevduat sahibi ile eşleşeceksiniz. Birbirinizin kararlarına bağlı olarak oyundan elde ettiğiniz getiri belirlenecektir. Dolayısıyla kararlarınızı verirken, karşınızdaki mevduat sahibinin kararlarının da sonucu etkileyeceğini düşünerek hareket etmeniz istenmektedir.

Durum (1) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-1’de gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 60 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 150 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 120 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.

- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 120 TL olacaktır.

Tablo-1

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	60	60
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	120	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	120
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	150	150

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Durum (2) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-2'de gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 6.000 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 15.000 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 12.000 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 12.000 TL olacaktır.

Tablo-2

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	6000	6000
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	12000	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	12000
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	15000	15000

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Durum (3) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-3'te gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 60.000 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 150.000 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 120.000 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 120.000 TL olacaktır.

Tablo-3

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	60000	60000
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	120000	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	120000
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	150000	150000

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Durum (4) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-4'te gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, sizin elde edeceğiniz tutar 60 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 60 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, sizin elde edeceğiniz tutar 150 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 150 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 120 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 120 TL olacaktır.

****Daha önce yapılan bir deneyde deneye katılan deneklerin %85'inin paralarını bankada tutmuş olduğu bilgisi mevcuttur.***

Tablo-4

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	60	60
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	120	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	120
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	150	150

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Durum (5) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-5'te gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 6.000 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 15.000 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 12.000 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 12.000 TL olacaktır.

****Daha önce yapılan deneyde deneye katılan deneklerin %85'inin paralarını bankada tutmayı tercih ettiği bilgisi mevcuttur.***

Tablo-5

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	6000	6000
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	12000	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	12000
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	15000	15000

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekirim ()

Durum (6) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-6'da gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 60.000 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 150.000 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 120.000 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 120.000 TL olacaktır.

Tablo-6

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	60000	60000
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	120000	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	120000
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	150000	150000

****Daha önce yapılan bir deneyde deneye katılan deneklerin %85'inin paralarını bankada tutmayı tercih ettiği bilgisi mevcuttur***

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekirim ()

Durum (7) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-7'de gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, sizin elde edeceğiniz tutar 60 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 60 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, sizin elde edeceğiniz tutar 150 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 150 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 120 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 120 TL olacaktır.

**Daha önce yapılan bir deneyde deneye katılan deneklerin %85'inin paralarını bankadan çekmiş olduğu bilgisi mevcuttur.*

Tablo-7

Siz	Karşıınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşıınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	60	60
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	120	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	120
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	150	150

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Durum (8) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-8'de gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 6.000 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 15.000 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 12.000 TL, karşıınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşıınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşıınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 12.000 TL olacaktır.

**Daha önce yapılan bir deneyde deneye katılan deneklerin %85'inin paralarını bankadan çekmiş olduğu bilgisi mevcuttur.*

Tablo-8

Siz	Karşıınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşıınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	6000	6000
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	12000	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	12000
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	15000	15000

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Durum (9) - İhtimaller aşağıdaki gibi olup, ayrıca Tablo-9'da gösterilmiştir.

- 1) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankadan çekerse, iki tarafın da elde edeceği tutar 60.000 TL olacaktır.
- 2) Sizinle birlikte diğer mevduat sahibi de parasını bankada tutarsa, iki tarafın da elde edeceği tutar 150.000 TL olacaktır.
- 3) Sizin paranızı bankadan çekip, diğer mevduat sahibinin parasını bankada tutması halinde sizin elde edeceğiniz tutar 120.000 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 0 TL olacaktır.
- 4) Sizin paranızı bankada tutup, karşınızdaki mevduat sahibinin parasını bankadan çekmesi halinde sizin elde edeceğiniz tutar 0 TL, karşınızdaki mevduat sahibinin elde edeceği tutar 120.000 TL olacaktır.

Tablo-9

Siz	Karşınızdaki mevduat sahibi	Sizin getiriniz	Karşınızdaki mevduat sahibinin getirisi
Paranızı çekerseniz	Parasını çekerse	60000	60000
Paranızı çekerseniz	Parasını çekmezse	120000	0
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekerse	0	120000
Paranızı çekmezseniz	Parasını çekmezse	150000	150000

****Daha önce yapılan bir deneyde deneye katılan deneklerin %85'inin paralarını bankadan çekmiş olduğu bilgisi mevcuttur***

Yukarıdaki ihtimalleri bütünüyle değerlendirdiğinizde tercihiniz ne olurdu?

Paramı bankada tutarım ()

Paramı bankadan çekerim ()

Araştırma soruları

1-) Farklı getiri seviyelerinin mevduat sahiplerinin karar alma sürecine bir etkisinin olup olmadığını saptamak.

2-) Daha öncesinde tecrübe edilmiş deney verilerinin deneklerin karar alma sürecine ne gibi etkide bulunduğunu saptayarak, bankacılık sektöründe yaşanan veya yaşanacak banka hücumlarının daha iyi anlaşılması için analiz yapmak.